

ПРОТОКОЛ засідання Вченої ради ГАО
01.08.2019 р. № 9
м. Київ

Учену раду ГАО НАН України в складі 25 чоловік затверджено Постановою Бюро Відділення фізики й астрономії НАН України від 4 липня 2017 р. (протокол № 5) зі змінами, затвердженими Постановою Бюро Відділення фізики й астрономії НАН України від 18 грудня 2018 р. (протокол № 9).

ПРИСУТНІ:

15 членів Ученої ради – акад. НАН України **Я.С. Яцків** (голова Вченої ради), к.ф.-м.н. **Л.М. Свачій** (учений секретар Ученої ради), чл.-кор. НАН України **Н.Г. Щукіна**, чл.-кор. НАН України **Р.І. Костик**, д.ф.-м.н. **Я.В. Павленко**, д.ф.-м.н. **Ю.І. Федоров**, к.ф.-м.н. **І.Б. Вавилова**, к.ф.-м.н. **В.Л. Ольшевський**, к.ф.-м.н. **О.А. Велесь**, к.ф.-м.н. **П.Ф. Лазоренко**, к.т.н. **І.І. Синявський**, к.ф.-м.н. **Б.О. Шахов**, к.ф.-м.н. **В.К. Тарадій**, к.ф.-м.н. **С.М. Осіпов**, **В.Л. Костюченко** (голова профспілки)

ПОРЯДОК ДЕННИЙ

1. Вручення Подяк Бюро ВФА НАН України співробітникам ГАО НАН України. Про нагородження Золотою медаллю імені О.Я. Орлова ГАО НАН України професора І.Л. Андропова.
2. Про конкурс ВФА НАН України на проведення наукових (науково-технічних) робіт за бюджетною програмою «Підтримка розвитку пріоритетних напрямів наукових досліджень» (КПКВК 6541230) – обговорення загальних питань щодо участі ГАО НАН України в названому конкурсі.
3. Короткі звіти про закордонні відрядження (*доповідає ст. н. співробітник ГАО НАН України О.В. Захожай*).
4. Різне.

1. СЛУХАЛИ: Вручення Подяк Бюро ВФА НАН України співробітникам ГАО НАН України. Про нагородження Золотою медаллю ім. О.Я. Орлова ГАО НАН України професора І.Л. Андропова.

Голова Вченої ради ГАО НАН України акад. НАН України **Я.С. Яцків** вручив співробітникам Обсерваторії Подяки Бюро Відділення фізики й астрономії (ВФА) НАН України. Цією відзнакою ВФА НАН України нагородило цілу низку працівників ГАО НАН України з нагоди 75-ї річниці від дня заснування Обсерваторії.

Акад. НАН України **Я.С. Яцків** проінформував присутніх стосовно пропозиції дирекції ГАО НАН України нагородити Золотою медаллю ім. О.Я. Орлова ГАО НАН України доктора фізико-математичних наук, професора кафедри астрономії Одеського національного морського університету, дійсного члена Академії наук вищої школи України Івана Леонідовича Андропова і попросив підтримати цю пропозицію.

УХВАЛИЛИ: Інформацію про вручення Подяк Бюро ВФА НАН України співробітникам ГАО НАН України взяти до відома. Нагородити Золотою медаллю імені О.Я. Орлова ГАО НАН України доктора фізико-математичних наук, професора, дійсного члена Академії наук вищої школи України *Івана Леонідовича Андронova*.

2. СЛУХАЛИ:

Про конкурс ВФА НАН України на проведення наукових (науково-технічних) робіт за бюджетною програмою «Підтримка розвитку пріоритетних напрямів наукових досліджень» (КПКВК 6541230) – обговорення загальних питань щодо участі ГАО НАН України в названому конкурсі.

Голова Вченої ради ГАО НАН України акад. НАН України **Я.С. Яцків** надав слово вченому секретареві ГАО НАН України **Л.М. Свачій**.

Л.М. Свачій нагадала присутнім про те, що ВФА НАН України недавно оголосило конкурс на проведення наукових (науково-технічних) робіт у 2020 або 2020–2021 рр. за бюджетною програмою «Підтримка розвитку пріоритетних напрямів наукових досліджень» (КПКВК 6541230). У конкурсі можуть взяти участь підрозділи наукових установ ВФА НАН України, які за результатами оцінювання ефективності діяльності установи, віднесені до категорії А. Запити на виконання НДР слід подати до ВФА НАН України до 15 вересня ц.р. Доповідачка нагадала про документи щодо цього конкурсу, котрі розіслано завідувачам наукових підрозділів, а саме: Постанову Президії НАН України № 196 (від 03.07.2019 р.), затверджений нею Порядок конкурсного відбору наукових і науково-технічних робіт для фінансування за бюджетною програмою «Підтримка розвитку пріоритетних напрямів наукових досліджень» (КПКВК 6541230), Розпорядження Президії НАН України № 421 (від 10.07.2019 р.) та деякі інші.

Виступивши, **Л.М. Свачій** відповіла на запитання (**О.А. Велесь**).

Після цього присутні приступили до обговорення питання.

В обговоренні питання взяв участь акад. НАН України **Я.С. Яцків**.

Акад. НАН України **Я.С. Яцків**: Уже не раз ми говорили про загальний стан науки в Україні, зокрема про НАН України. Як нам діяти за тих умов, які ми маємо в ГАО? Є кілька можливих варіантів:

- чекати, поки не проясниться ситуація в державі, зокрема в науковій сфері;
- діяти за програмою, яку представив директор ГАО при його обранні 2017 року;
- почекати, умовно кажучи за пропозицією Б.Ю. Жилиєва, на обрання нового директора ГАО НАН України.

За будь-яких умов нам, особливо Вченій раді, потрібно визначити, якою має бути місія ГАО на перспективу й на найближчу п'ятирічку 2021–2026 рр., а саме, визначити основні цінності: найвищий рівень наукових досліджень; повага до традицій; дотримання етичних стандартів.

Крім того, не менш важливим є сформулювати стратегічні напрями розвитку ГАО.

Які термінові дії нам слід здійснити:

- за фінансовим кодом 1230, з метою участі у відповідному конкурсі розробити перспективний план розвитку відповідного наукового напрямку;
- за фінансовим кодом 1030, з метою участі в конкурсі науково-технічних проектів підготувати відповідні пропозиції;
- за програмою ДКАУ підготувати додаткові пропозиції до Загальнодержавної науково-технічної космічної програми України.

Які перспективні заходи потрібно визначити, узгодити та розпочати реалізацію?

- Інтенсифікувати співпрацю з КНУ ім. Тараса Шевченка та ОНУ імені І.І.Мечникова з наукових досліджень та підготовки кадрів;
- розширити функції популяризації астрономії;
- підготувати план реконструкції об'єктів на території ГАО;
- підготувати пропозиції міжвідомчого / міжінститутського рівня щодо розвитку науково-експериментальних розробок і прикладних досліджень на замовлення зацікавлених сторін;
- створити добродійний фонд розвитку ГАО.

Після цього акад. НАН України **Я.С. Яцків** проінформував стосовно Розпорядження Кабінету Міністрів України від 10 липня 2019 р. № 530-р «Про затвердження переліку найважливіших науково-технічних (експериментальних) розробок за пріоритетними напрямками розвитку науки і техніки в рамках виконання державного замовлення на найважливіші науково-технічні (експериментальні) розробки та науково-технічну продукцію у 2019–2020 роках» (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/530-2019-p>), а також про Постанову Кабінету Міністрів України від 10 липня 2019 р. № 607 «Питання державних ключових лабораторій» (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/607-2019-p>). Далі промовець відмітив, що в ГАО НАН України треба створити добродійний фонд, попросив зацікавлених осіб ознайомитися з типовим положенням щодо добродійного фонду й обміркувати це питання та відповісти на запитання.

Чл.-кор. НАН України **Р.І. Костик**: Чи надалі триватимуть у ГАО НАН України астрономічні спостереження?

Акад. НАН України **Я.С. Яцків**: Моніторингові спостереження в ГАО триватимуть, а спостерігачі, задіяні в них, отримуватимуть зарплату в розмірі повних посадових окладів. Заплановано також відряджати наших співробітників для спостережень в Одесу, на п. Терскол та за кордон.

В обговоренні питання взяв участь с.н.с., доцент, к.ф.-м.н. **О.Ф. Стеклов**. Він проінформував, що Лабораторія планетарного захисту біоресурсів, котра діє при ГАО НАН України на громадських засадах, пропонує для конкурсу проектів ВФА НАН України (конкурс ВФА НАН України на проведення наукових (науково-технічних) робіт за бюджетною програмою «Підтримка розвитку пріоритетних напрямів наукових досліджень» (КПКВК 6541230)) проект *«Створення спостережного комплексу та служб моніторингу небезпечних космічних вторгнень в атмосферу Землі»*. Доповідач докладно розповів про ідею, мету проекту тощо та відповів на запитання (**Я.О. Романюк**, чл.-кор. НАН України **Н.Г. Щукіна**).

В обговоренні питання взяла участь керівник відділу позагалактичної астрономії та астроінформатики ГАО НАН України, доцент, к.ф.-м.н. **І.Б. Вавилова**. Вона повідомила, що співробітники чотирьох відділів Обсерваторії (відділ позагалактичної астрономії та астроінформатики, відділ астрометрії та космічної геодинаміки, відділ фізики зір і галактик й АКЮЦ) мають доробок для проекту, котрий вони могли б подати на конкурс ВФА НАН України на проведення наукових (науково-технічних) робіт за бюджетною програмою «Підтримка розвитку пріоритетних напрямів наукових досліджень» (КПКВК 6541230).

Акад. НАН України **Я.С. Яцків** подякував колегам за обговорення і зазначив, що лабораторія швидкоплинних процесів у зірках ГАО НАН України не може взяти участі в конкурсі ВФА НАН України на проведення наукових (науково-технічних) робіт за бюджетною програмою «Підтримка розвитку пріоритетних напрямів наукових досліджень» (КПКВК 6541230), оскільки в результаті оцінювання ефективності роботи наукових установ отримала категорію «Б», а О.Ф. Стеклов не може бути керівником проекту в цьому конкурсі. Промовець додав, що для цього

конкурсу не підходять проекти, пов'язані з проведенням моніторингових спостережень, і зазначив, що ГАО НАН України може подати на конкурс не більше трьох проектів.

УХВАЛИЛИ:

Інформацію про конкурс ВФА НАН України на проведення наукових (науково-технічних) робіт за бюджетною програмою «Підтримка розвитку пріоритетних напрямів наукових досліджень» (КПКВК 6541230) та про участь підрозділів ГАО НАН України у названому конкурсі взяти до відома.

3. СЛУХАЛИ:

Короткі звіти про закордонні відрядження співробітниці ГАО НАН України О.В.Захожай.

Акад. НАН України **Я.С. Яцків** надав слово ст. наук. співр. відділу фізики субзоряних і планетних систем ГАО НАН України к.ф.-м.н. О.В. Захожай.

О.В. Захожай прозвітувала про своє відрядження (13 червня – 06 липня 2019 р.) в обсерваторію Ла Силья (ЄПО, Чилі), де проводила спостереження (14 спостережних ночей) на інструментах FEROS, GROND та WFI (2.2-м телескоп). Спостереження на інструменті FEROS виконано для програми пошуку екзопланет біля молодих зір «*Radial Velocity Survey for Planets around Young stars*» (керівник — к.ф.-м.н. Захожай О.В.). До того ж, О.В. Захожай прозвітувала про своє відрядження до м. Палм Ков (Австралія) впродовж 16–30 липня 2019 р., де взяла участь у роботі конференції «Great Barriers in Planet Formation», представивши усну доповідь «*RV Survey for Planets around Young stars*».

УХВАЛИЛИ:

Інформацію про наукові відрядження співробітниці ГАО НАН України О.В. Захожай в обсерваторію Ла Силья (Чилі) впродовж 13 червня – 06 липня 2019 р. та до м. Палм Ков (Австралія) впродовж 16–30 липня 2019 р. взяти до відома.

4. СЛУХАЛИ: Про поточні справи ГАО НАН України та деякі документи КМУ та Президії НАН України.

Акад. НАН України **Я.С. Яцків** надав слово голові Ради молодих учених ГАО НАН України О.В. Компанієць.

О.В. Компанієць розповіла про деякі проблеми навчання студентів кафедри астрономії та фізики космосу КНУ ім. Тараса Шевченка. Зокрема, на названій кафедрі багато чого не вивчають із тематики наукових досліджень ГАО НАН України. Доповідачка проінформувала, що Рада молодих учених Обсерваторії стала активно проводити семінари, на які запрошує студентів вишів, а також організувала групу у Facebook та канал на YouTube (відеофільми зі записами семінарів). О.В. Компанієць запропонувала присутнім науковцям активніше співпрацювати зі студентами вишів, оскільки це сприятиме бажанню студентів залишатися в ГАО НАН України для їхніх дальших досліджень.

Акад. НАН України **Я.С. Яцків** докладніше проінформував про Постанову Кабінету Міністрів України від 10 липня 2019 р. № 607 «*Питання державних ключових лабораторій*». Зокрема, розповів, що Уряд затвердив Типове положення про

державну ключову лабораторію, Порядок надання статусу державної ключової лабораторії з відповідного напрямку наукових досліджень і науково-технічних розробок та Примірні положення про наукову та наглядову ради державної ключової лабораторії. Таке рішення прийнято з метою формування нормативно-правової бази утворення в Україні державних ключових лабораторій як інструменту підтримки та розвитку за визначеним науковим напрямом фундаментальних досліджень на світовому рівні, нових перспективних міждисциплінарних напрямів наукових досліджень і науково-технічних розробок, координації спільної наукової й науково-технічної діяльності та ефективного використання фінансових, матеріально-технічних і кадрових ресурсів.

Акад. НАН України **Я.С. Яцків** докладно проінформував про Розпорядження Президії НАН України від 26 липня 2019 р. № 445 *«Про проведення конкурсу науково-технічних проектів установ НАН України у 2020 р.»*. Зокрема, назвав умови конкурсу, остаточний строк подання запитів на проекти (4 жовтня 2019 р.), координатора від секції ФТМН НАН України (Алексева Олена Володимирівна; тел.(044)239-6794), відзначив, що запити (роздруковані з РІТ НОД НАН України) треба подавати у трьох примірниках. Промовець звернув увагу, що до запиту треба додати витяг з протоколу засідання Вченої ради Обсерваторії зі схваленням проекту та зазначенням назви теми попередніх досліджень установи, продовженням/завершенням яких є проект. Акад. Я.С. Яцків підкреслив, що вартість виконання проекту має становити не менш як 300 тис грн, крім того для подання заявки на проект обов'язковою є наявність партнера з виконання проекту. Доповідач доручив вченому секретареві розіслати файл згаданого Розпорядження та затверджених Розпорядженням умов конкурсу завідувачам наукових підрозділів ГАО НАН України і додав, що інформацію про нього можна знайти на сайті НАН України (<http://www.nas.gov.ua/UA/Messages/Pages/View.aspx?MessageID=5368>) .

УХВАЛИЛИ:

Інформацію про поточні справи ГАО НАН України, про деякі нормативні документи Уряду України, а також стосовно Розпорядження Президії НАН України від 26 липня 2019 р. № 445 *«Про проведення конкурсу науково-технічних проектів установ НАН України у 2020 р.»* взяти до відома.

Голова Вченої ради ГАО НАН України _____ акад. НАН України Я.С. Яцків,

учений секретар Ученої ради ГАО НАН України _____ Л.М. Свачій.